

Jaaroverzicht 2023

Regio Deal Noordoost Brabant

Projecten

-

Leefbaarheid in de dorpen
www.leefbaarheidindedorpen.nl
-

Transformatie centra middelgrote steden
-

Voorzieningen voor internationale werknemers (afgerond)
-

Inzet data voor vitale voorzieningen (afgerond)
-

Voedseleducatie
www.keukenkanjers.com
→ **Smikkelen van eetbaar groen***
-

Klaar voor de banen van nu en de toekomst
www.noordoostbrabantwerkt.nl
-

SPARK Makers Zone (afgerond)
www.sparkmakerszone.nl
-

Nieuwe perspectieven voor boeren (afgerond)
www.ondernemersliftplus.nl/nieuwe-perspectieven-voor-boeren
-

Puzzelen met ruimte
-

Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid
-

AgroProeftuin de Peel (APdP)
www.agroproeftuindepeel.nl
-

AgriFood Innovation (AFI)
www.agrifoodinnovation.nl
-

Ontwikkel- en expertisecentrum voor duurzame eiwitten (ODE) (afgerond)
-

Circular Food Center (CFC)
www.circularfoodcenter.com
-

Green Tech Park Brabant (GTPB) (afgerond)
www.boxtel.nl/greentech
-

Direct energie uit mest (afgerond)
→ **Algen als voedingsadditief***
-

Datagedreven Agrifoodregio
www.platformdrivenbydata.nl
→ **Databehendig MKB***

*doorstart van activiteiten na (voortijdige) beëindiging of afronding

Activiteitenkalender

Maand	Dag	Gebeurtenissen, mijlpalen en andere bijzonderheden	Regiodeal programma of project
januari	9	Lancering 1werkcentrum	Klaar voor de banen van nu en de toekomst
	16-19	Deelnemer van de proeftuin organiseert workshop Biokennisweek	AgroProeftuin de Peel
	23	Inloopbijeenkomst ontwerpbestemmingsplan	GreenTech Park Brabant
	31	Kennisbijeenkomst	Puzzelen met Ruimte
februari	1	Presentatie businessplannen deelnemers	Nieuwe perspectieven voor boeren
	8	Werkbezoek regieondersteuningsteam NPLG-Zuid Nederland	AgroProeftuin de Peel
	8	Presentatie nieuwe robot Pixelfarming robotics op World FIRA '23	AgriFoodInnovation
	14	3 jaar Regio Deal	Programmateam
	14	Werkbezoek aan Rijk en Regio Deal Den Haag Zuidwest	Programmateam
maart	8	Aftrap ontmoetingsavond boerinnen: vertrouwen en leefbaarheid op het agrarisch platteland	Stallenaanpak - vitalisering buitengebied
	8	Start nieuwe ronde Traject Techniek Oriëntatie (TTO)	SPARK Makerszone
	23	Boostevent zzp'ers in Uden	Klaar voor de banen van nu en de toekomst
april	4	Online workshop 'Platform Leefbaarheid in de dorpen'	Leefbaarheid in de dorpen
	12	Landelijke inspiratiedag Regio Deals	Programmateam
	13	Projectleidersbijeenkomst bij Smaakcentrum Cuijk	Programmateam
	20	Boostevent zzp'ers in Cuijk	Klaar voor de banen van nu en de toekomst
mei	11	Bijeenkomst project 'Verspillingsvrije Brood- en banketketen'	Circular Food Center
	22	Werkbezoek gemeente Bernheze en ondernemers	SPARK Makerszone
	23	Bijeenkomst met ambtenaren arbeidsmarktbeleid	SPARK Makerszone
	24	Uitreiking certificaten deelnemers	SPARK Makerszone
	31	Bijeenkomst voor professionals over voedingseducatie borgen in PO	Voedseleducatie
juni	8	Werk sessie over de Verspillingsvrije Week	Circular Food Center
	21	Dag van duurzame verpakkingen	Circular Food Center
	28	Rondetafelgesprek met Provincie Noord-Brabant en Keyport	AgriFoodInnovation
juli	6	Bijeenkomst voor professionals over voedingseducatie borgen in PO	Voedseleducatie

Maand	Dag	Gebeurtenissen, mijlpalen en andere bijzonderheden	Regiodeal programma of project
september	9	Ontmoetingsavond boerinnen	Stallenaanpak - vitalisering buitengebied
	11-17	Verspillingsvrije Week 2023	Circular Food Center
oktober	5	Werkbezoek gedeputeerde Marc Oudenhoven	AgroProeftuin de Peel
	10	Boostevent zzp'ers in Schijndel	Klaar voor de banen van nu en de toekomst
	11	Goedkeuring voor het nieuwe Regio Deal project 17b 'Databehendig MKB'	Databehendig MKB
	12	Presentatie resultaten en aanbevelingen op de bestuurlijke Regiodag RNOB	Puzzelen met ruimte
	24	Goedkeuring voor het nieuwe Regio Deal project 16b 'Algen als voedingsadditief'	Algen als voedingsadditief
	25	Kennisdeling botsproeven met projectleiders uit de regio	Puzzelen met ruimte
	30	Bestuurlijke bijeenkomst 'Anders kijken naar de arbeidsmarkt'	Klaar voor de banen van nu en de toekomst
	30	Indiening propositie voor een nieuwe Regio Deal	Programmateam
november	3	Werkbezoek van DG LNV Agro	Circular Food Center
	8	Ondertekening Brabants Migratie Informatiepunt met Ministerie SZW en Provincie Noord-Brabant	Voorzieningen voor internationale werknemers
	14	Bijeenkomst vijf experimenteergebieden met demissionair minister Adema	AgroProeftuin de Peel
	15	Dorpsvisies aangeboden aan gebiedswethouders	Leefbaarheid in de dorpen
	23	Projectleidersbijeenkomst bij Agri&Food Plaza	Programmateam
	23	Medeorganisator van het eerste GreenTechPort café	AgriFood Innovation
december	1	Inloopdag bij Libéma voor bedrijven en senioren	Klaar voor de banen van nu en de toekomst
	18	Bijeenkomst financieel adviseurs	Programmateam
	4	Viering vijfjarig bestaan Stichting Samen Tegen voedselverspilling	Circular Food Center

Nieuwsartikelen

Een greep uit externe nieuwsartikelen over onze Regio Deal projecten:

Veel belangstelling voor komst van de koning in Schaijk

<https://dtvnieuws.nl/nieuws/artikel/veel-belangstelling-voor-komst-van-de-koning-in-schaijk>

Flinke investering, maar ook flinke opbrengst: robot vervangt de boer met tractor en doet het nog beter ook

<https://www.bd.nl/altena/flinke-investering-maar-ook-flinke-opbrengst-robot-vervangt-de-boer-met-tractor-en-doet-het-nog-beter-ook~a308f3df/?referrer=https%3A%2F%2Fagrifoodinnovation.nl%2F>

Minister proeft van het succes van het Dorpshuis Zeeland: 'Het voelt als een woonkamer'

<https://www.bd.nl/maashorst/minister-proeft-van-het-succes-van-het-dorpshuis-zeeland-het-voelt-als-een-woonkamer~a1cd550e/>

Met pensioen gaan betekent niet dat je niet meer wil werken: Libéma maakt dankbaar gebruik van pensionado's

<https://www.bd.nl/den-bosch/met-pensioen-gaan-betekent-niet-dat-je-niet-meer-wil-werken-libema-maakt-dankbaar-gebruik-van-pensionado-s~a8ee5b61/>

dtv NIEUWS

Nieuws Sport Agenda Gemist Radio Adverteren
Oss Bernheze Den Bosch Maashorst Heusden Vught St.-Michielsgestel

Wilco Zonneveld 22 november 2023 - 13:51 uur 22 november 2023 - 12:04 uur

Veel belangstelling voor komst van de koning in Schaijk

Koning Willem-Alexander was dinsdag de gast in Schaijk. Hij woonde een bijeenkomst bij die in het teken stond van zorg in het eigen dorp.

Onder grote belangstelling arriveerde de koning bij dorpshuis Phoenix. Verschillende mensen langs de kant slaagden erin een foto te scoren. Een klein jongetje kreeg een High Five. Daarna

Minister Hanke Struis (Stad Utrecht) volgt een rondleiding door het Dorpshuis Zeeland van bestuursleden Jansz (links) en Theo Rompen. © Inna van Jaarsveld (BD)

Minister proeft van het succes van het Dorpshuis Zeeland: 'Het voelt als een woonkamer'

ZEELAND - Wat is het geheim achter het grote succes van het Dorpshuis Zeeland? Een CDA-minister en Tweede Kamerlid kwamen maandag poolshoogte nemen, in de hoop daarmee andere verenigingen in

Robot werkt zowel op natte als op droge grond gewoon door

De buik van driesdag werken iekker, maar het blijft gortdroog. Wat te doen tegen verdroging en uitval van oogst? Robots die maar camera's en lasers het land bewerken, zouden wel eens het antwoord kunnen zijn.

OPLOSSING Het is de wereld die landbouw en de...
TOEGANG De buik van driesdag werken iekker, maar het blijft gortdroog. Wat te doen tegen verdroging en uitval van oogst? Robots die maar camera's en lasers het land bewerken, zouden wel eens het antwoord kunnen zijn.

SCHOFFELT EN DESGEWENST BESPIJCELT SLIMME ROBOT DE GEWASSEN OOK NOG

Wout Sleehoff bespreekt met Lotte van Man van Libéma mogelijkheden om te komen werken. © Roel van der Aa

Met pensioen gaan betekent niet dat je niet meer wil werken: Libéma maakt dankbaar gebruik van pensionado's

Verdiepende interviews: afgeronde projecten

Duurzame verpakkingen

'Vandaag is onze raadzaal geen politieke arena, maar een ontmoetings- en inspiratieplek voor professionals uit de verpakkingswereld en jong talent.

We hebben geen hogeschool of universiteit, maar wel de creativiteit om studenten en onze bedrijven samen te laten op trekken in duurzame verpakkingsvraagstukken.'

Nieuwe perspectieven voor boeren

'De deelnemers willen allemaal vernieuwen en oplossingen bieden voor maatschappelijke opgaven maar ook weer een toekomst voor hun bedrijf.'

SPARK Makers Zone

'We houden ervan om in het kader van het bereiken van een toekomstbestendige leef- en werkomgeving vooruit te lopen op de 'troepen.'

&

'De TTO formule werkt. We hebben de ambitie om TTO landelijk op te schalen. Dat zou kunnen via het landelijke consortium 'Regionaal Bouwen aan Human Capital' waar we bij aangesloten zijn. Dan gaan we écht impact maken.'

Voedseleducatie

'Dit gaat echt over de toekomst, over de toekomstige generaties. Als die nu gezond leren eten, dan hebben we straks hele gezonde mensen. En dat scheelt ook heel veel in de gezondheidszorg.'

Ontwikkel- en expertisecentrum voor duurzame eiwitten (ODE)

'We hebben dankzij het ODE traject als overheid, onderwijspartijen en bedrijven elkaar beter leren kennen. En we houden structureel contact, ook dat hebben we afgesproken.'

Voorzieningen voor internationale werknemers

'Brabant loopt al jaren voorop in de aanpak tegen misstanden en pakt ook hier weer haar verantwoordelijkheid. Met deze informatiepunten kunnen arbeidsmigranten laagdrempelig informatie en advies inwinnen en hebben ze een plek om aan de bel te trekken bij misstanden.'

Meer lezen?

Klik op quotes om naar het interview te gaan.

Verdiepende interviews: lopende projecten

Klaar voor de banen van nu en de toekomst

'[Met het Regio Deal project] kunnen wij meer ondernemers en inwoners stimuleren en ondersteunen in leven lang ontwikkelen, duurzame inzetbaarheid en wendbaarheid. Dat is nodig om belangrijke transitie als de energietransitie en digitalisering in de regio mee mogelijk te maken. En om onze dienstverlening aan inwoners en bedrijven te verbeteren. De Regio Deal levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de veerkracht van mensen en bedrijven in Noordooost-Brabant.'

Puzzelen met ruimte

'Je moet door de pijn heen en geen rondjes blijven draaien. Gebiedsmanagers die met ingewikkelde trajecten te maken hebben, waren echt geraakt door wat er tijdens de botsproef gebeurde.'

Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid

'Het is een erkenning voor de verborgen problematiek in het buitengebied én voor de partijen, inclusief de boeren, die zich samen inzetten voor versterking van de vitaliteit en veiligheid op het platteland.'

Circular Food Center

'We willen vooral bewijslast leveren, met andere woorden, aantonen dat minder verspillen echt kan en dat dit pure winst oplevert voor mens, milieu en de economie. En door opschaling van oplossingen willen we het speelveld samen met onze partners veranderen.'

Meer lezen?

Klik op quotes om naar het interview te gaan.

Regio Deal update januari 2023

Nieuws vanuit het programma

Het programmateam presenteerde op donderdag 19 januari jl. aan projectleiders en financieel adviseurs het proces voor de financiële en inhoudelijke eindverantwoording. De eerste twee projecten, 'Inzet data voor vitale voorzieningen' en Ontwikkel- en innovatiecentrum voor duurzame dierlijke eiwitten (ODE) zijn eind 2022 afgerond. Reden om het proces uit te werken en toe te lichten.

Nieuws vanuit de pijlers

Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijfklimaat

- Bram van Baren, master student Economische Geografie, heeft een onderzoek gedaan naar de [leefbaarheid en plaatsgebondenheid in de regio Noordooost Brabant](#). Hij heeft in de gemeenten Heusden, Land van Cuijk, Maashorst en Meierijstad initiatieven in het kader van het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen' onderzocht. Een belangrijke conclusie is dat de plaatsgebondenheid voor bewoners een belangrijke prikkel is om zich in te spannen voor hun eigen dorp.
- Het Regio Deal project 'Voedseleducatie' heeft [een film](#) gemaakt over de eerste pilot. Zeven verschillende groepen basisschoolleerlingen uit vier gemeenten namen deel aan het programma Keukenkanjers.
- Wethouder Marianne van der Sloot, voorzitter van de arbeidsmarktregio Noordooost Brabant, opende op maandag 9 januari [het digitale 1werkcentrum](#). Inwoners en werkgevers uit onze regio kunnen hier op 1plek terecht voor vragen over werk, opleiding en personeel. Gemeenten, UWV, sociaal ontwikkelbedrijven (IBN, Weener XL en WSD), werkgevers, vakbonden en de arbeidsmarktregio leveren hun dienstverlening nu vanuit één punt. Een resultaat als onderdeel van het Regio Deal project 'Klaar voor de banen van nu en de toekomst'.

Pijler Fijn Wonen: slim inrichten van de leefomgeving

- In het laatste kwartaal van 2022 zijn binnen het Regio Deal project 'AgroProeftuin de Peel' [zeven nieuwe zaaigeld-projecten](#) gestart. In deze projecten werken agrarische ondernemers aan meer biodiversiteit of bodemverbetering of ze testen bijvoorbeeld slimme, nieuwe technieken. Ze brengen kringlooplandbouw in de praktijk.
- Op de jaarlijkse Biokennisweek (16-19 januari jl. in 's-Hertogenbosch) was ['veldrobots: de missing links in de biologische landbouw'](#) één van de vele workshops. Dankzij ondersteuning van het Regio Deal project 'AgroProeftuin de Peel' heeft ondernemer Tim Kreukniet een prototype van een wiede robot bij bioboer Gert-Jan van Raaij kunnen testen. Tim en Gert-Jan bespraken met de deelnemers de toepassingsmogelijkheden, behoeften en gewenste (kost)prijs van een veldrobot. Volgend teeltseizoen wordt de robot bij meer worteltelers ingezet om handenarbeid te vervangen.

Pijler Anders Werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

- Het Regio Deal project 'Ontwikkel en innovatiecentrum duurzame, dierlijke eiwitten' (ODE) is binnen de afgesproken termijn afgerond. Het doel was de haalbaarheid van een dergelijk centrum onderzoeken. De betrokken partners kwamen na een gedegen analyse en gesprekken tot [de conclusie](#) dat het niet haalbaar is om ODE nu op te richten. Wel blijft de behoefte aan de samenwerking met innovaties en uitwisseling van kennis duidelijk naar voren komen. Ook het belang van het netwerk dat binnen ODE is gevormd. Dit krijgt dus nog een vervolg.
- Op maandag 23 januari 2023 organiseerde de gemeente Boxtel een speciale inloopbijeenkomst voor geïnteresseerden over het ontwerpbestemmingsplan '[GreenTech Park Brabant](#)'. Het college was op 12 december 2022 akkoord gegaan met het in procedure brengen van het plan en het bijbehorende beeldkwaliteitsplan. Dit is weer een volgende fase in de realisatie van het duurzame bedrijventerrein

Regio Deal update februari 2023

Nieuws vanuit het programma

- DB+ heeft op 6 februari jl. ingestemd met de [tussenrapportage Regio Deal juli 2020 - november 2022](#). De bestuurders zijn tevreden over het verloop van de projecten en de samenwerking. Er is vertrouwen dat we met de Regio Deal aanpak op de juiste weg zitten.
- Op 14 februari jl. stonden we stil bij 3 jaar Regio Deal Noordooost Brabant. Vorig jaar kwam de secretaris-generaal van LNV op werkbezoek naar onze regio, dit jaar gingen wij naar Den Haag. In de ochtend hebben we gesproken met de dealmakers van het Rijk over het versterken van de Rijk-regio samenwerking. Later op de dag namen we een kijkje achter de schermen bij Regio Deal Den Haag Zuidwest.

Nieuws vanuit de pijlers

Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijklimaat

- De Stuurgroep van het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen' heeft 1 februari jl. aan twee projecten een bijdrage toegekend.
  - In Schaijk is een plan opgesteld over de toekomstige functie van Dorpshuis de Phoenix. Doel is een gelijkwaardige samenwerking van inwoners en partners in het huis van het dorp. Zij willen van Phoenix 2.0 een rijkelijk, met bruisende activiteiten gevuld huis maken. Kunst, cultuur, ontwikkeling, ontmoeting, zorg en welzijn moeten laagdrempelig toegankelijk zijn, met zoveel mogelijk eigenaarschap bij de inwoners.
  - In 2015 werd al gesproken over de toekomst van de kerk in Wilbertoord. Het aantal kerkgangers loopt gestaag terug. Een aantal inwoners heeft met Vereniging Wilbertoord de handschoenen opgepakt om het hart van het dorp leefbaar te houden. Zij gaan samen met alle belanghebbenden onderzoeken of er kansen en (financieel) draagvlak zijn voor de herbestemming van het kerkgebouw en de herinrichting van het kerkplein in Wilbertoord.
- De gemeente Maashorst neemt deel aan het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen'. Zij wil meer interactie tussen gemeente en haar inwoners en beter zicht krijgen op wat inwoners in hun eigen leefomgeving belangrijk vinden. Het project kernenCV's draagt daaraan bij.
- Op 14 februari jl. organiseerde het interdepartementaal projectteam Arbeidsmigranten (IPA) een webinar samen met de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG) over de bescherming van EU-arbeidsmigranten. Informatie werd gedeeld over de stand van zaken over de adviezen van de commissie Roemer en de vervolgstappen. Deze ontwikkelingen worden meegenomen in het eindadvies van het Regio Deal project 'Voorzieningen voor internationale werknemers' dat volgende maand wordt opgeleverd.
- Kernpartners van de stichting Keukenkanjers ontmoetten elkaar digitaal op 14 februari jl. Alle deelnemers werden bijgepraat over de leerpunten uit de vijf pilots en hoe deze zijn verwerkt in de lesprogramma's over gezonde voeding voor het basisonderwijs. Stichting keukenkanjers geeft uitvoering aan het Regio Deal project 'Voedseleducatie'.

- Op 8 maart a.s. start een nieuwe ronde van het Traject Techniek Oriëntatie (TTO). Dit traject maakt deel uit van het Regio Deal project SPARK Makerszone. TTO is een serie van 10 verschillende workshops waarin de deelnemers een veelzijdigheid van nieuwe technieken ontdekken en kennismaken met innovatieve techniekbedrijven uit de regio. Er is nog plaats voor enkele belangstellenden.
- De deelnemers aan het Regio Deal project 'Nieuwe perspectieven voor boeren' hebben op 1 februari jl. hun nieuwe businessplan gepresenteerd aan accountmanagers buitengebied van diverse gemeenten in Noordooost-Brabant. De accountmanagers waren positief verrast over de plannen en over de groei die de agrarische ondernemers lieten zien.

Pijler Fijn Wonen: slim inrichten van de leefomgeving

- Op 31 januari jl. kwamen de projectleiders en het koppelteam van het Regio Deal project 'Puzzelen met Ruimte' bijeen voor een kennisbijeenkomst. Het koppelteam organiseert een paar keer per jaar zo'n bijeenkomst om te inspireren en van elkaar te leren. Deze bijeenkomst stond in het teken van puzzelen met capaciteit. De deelnemers hebben verkend waar het knelt, wat er nodig is en wat uiteindelijk het maatschappelijk effect van het project moet zijn. Een van de doordenkers uit de bijeenkomst: zit er voldoende beweging in je ambitie? Met een activerende boodschap creëer je beweging en betrokkenheid.
- Onderdeel van het Regio Deal project 'Stallenaanpak - vitalisering buitengebied' is werken aan de weerbaarheid van agrarisch ondernemers. Op 8 maart a.s. (internationale vrouwendag) wordt samen met de ZLTO (Zuidelijke land- en tuinbouworganisatie) en de politie Oost-Brabant een ontmoetingsavond voor boerinnen georganiseerd. Vrouwen op het boerenerf zijn immers een grote drijvende kracht in de onderlinge verbinding, het vertrouwen en de leefbaarheid op het agrarische platteland. Deze bijeenkomst is de aftrap voor een tweede grotere bijeenkomst op 9 september 2023.
- Op 8 februari jl. bracht het regieondersteuningsteam NPLG-Zuid Nederland (Nationaal Programma Landelijk gebied) [een werkbezoek](#) aan onder andere het Regio Deal project 'AgroProeftuin de Peel'. Er is inzichtelijk gemaakt hoe agrarische innovaties gebiedsprocessen kunnen versterken.

Pijler Anders Werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

- Tijdens World FIRA '23 onthulde Pixelfarming Robotics op 8 februari jl. de nieuwe Robot One aan het grote publiek. Klik [hier](#) voor een video. [Pixelfarming Robotics](#) is de leadpartner van de businesscase Autonome Akker van het regio Deal project 'AgriFoodInnovation (AFI)'. Het uitgangspunt van deze businesscase is om robots te ontwikkelen, demonstreren en marktrijp te maken. Robots die de mechanische bestrijding van onkruid mogelijk maken. Dat is beter voor het milieu. Het is de ambitie van AFI om in 10 jaar tijd >80% van landbouwareaal in Noord-Brabant zonder chemische onkruidbestrijding te betelen.
- Het Regio Deal project 'Circular Food Center' werkt samen met ondernemers aan de aanpak van voedselverspilling en duurzame verpakkingen. Verschillende aanpakken worden hiervoor ingezet:

- Global Food Group, Global Feed Mill en Nijsen company gaan samenwerken om duurzame, circulaire diervoederconcepten voor klanten te ontwikkelen. Dat hebben de partijen eind 2022 vastgelegd in een [intentieovereenkomst](#). Hiermee willen de partijen een serieuze bijdrage leveren aan een circulaire pluimveeketen, van kuiken tot ei-product. Nijsen company is stakeholder van Samen Tegen Voedselverspilling en deelnemer aan het circulaire dierlijke eiwitketen-cluster bij het Regio Deal project 'Circular Food Center'.
- Oranjehoen ontving in februari 2023 [een voucher](#) van stichting Samen Tegen Voedselverspilling voor een pilotproject voor een meer circulaire voedselketen. In dit pilotproject droogt Oranjehoen verse groenten- en kruidenreststromen van HelloFresh om de houdbaarheid te verlengen. Het gedroogde product kan dan op een later moment worden bijgemengd met het kippenvoer. Hierdoor zijn de fluctuerende hoeveelheden reststromen in balans met de constante vraag naar grondstoffen voor het kippenvoer. Zo blijven meer reststromen circulair in de keten: de kippen worden gevoerd met het gemengde voer en de reststromen worden beter verwaard. HelloFresh en andere afnemers nemen vervolgens de kippen weer af voor in hun eindproducten.
- Op 15 maart 2023 start de zesde editie van het [Business Innovation Program Food \(BIPF\)](#). Dit programma ondersteunt startups en MKB bedrijven die de voedselketen duurzamer, slimmer, efficiënter of gezonder willen maken. Deelname aan het programma is kosteloos. Stichting Samen Tegen Voedselverspilling is samenwerkingspartner van het programma.
- Studenten van HAS green academy zijn in februari aan de slag gegaan met vijf onderzoeksopdrachten van ondernemers uit de verpakkingindustrie:
  - Rethinking production lines;
  - Coatings op karton/papier verpakkingen;
  - Vries-vers broodverpakkingen voor consumenten;
  - Greenwashing naar consumenten;
  - Landelijk Kennis-event in het kader van het programma Circulair Verpakken.

Regio Deal update maart 2023

Nieuws vanuit het programma

- Werken aan Brede Welvaart staat centraal in de Regio Deal. Brede Welvaart is breder dan alleen economische groei en vooruitgang. Bij Brede Welvaart gaat het ook om welzijn van mensen, om zaken als sociale vooruitgang, gezondheid en goede kwaliteit van de leefomgeving. Op 9 maart was de werksessie Praktijknetwerk Brede Welvaart van de provincie Noord-Brabant om kennis en ervaringen te delen. Een [terugblik](#) in beeld en tekst.
- Brede welvaart is niet gelijk verdeeld over Nederland. Drie adviesraden - de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) - hebben hun krachten gebundeld en zich gebogen over de adviesvraag: Wat is ervoor nodig om onwenselijke verschillen tussen regio's te voorkomen dan wel te verkleinen, om zo de brede welvaart in alle regio's van Nederland te bevorderen? Welke rol hebben de rijksoverheid en andere partijen daarbij te spelen? Het [advies](#) is op 27 maart jl. aangeboden aan de minister Bruins Slot van BZK.

Nieuws vanuit de pijlers

Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijfklimaat

- Op woensdagavond 15 maart jl. heeft initiatiefgroep VIVA Groeningen-Vierlingsbeek de uitkomsten van de 1e fase van [het dorpsontwikkelingsplan](#) gepresenteerd. Er waren honderden belangstellenden aanwezig. Wethouder Bouke de Bruin heeft het plan in ontvangst genomen. In 10 maanden tijd is door veel betrokken inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties hard gewerkt aan een dynamisch dorpsontwikkelingsplan. Met als doel: samen bouwen aan meer vitaliteit en leefbaarheid. Dit project is één van de deelprojecten van het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen'.
- Het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen' organiseert op dinsdag 4 april van 13.00 - 14.00 uur de online [workshop 'Platform Leefbaarheid in de dorpen'](#). Tijdens de workshop leren deelnemers hoe zij hun initiatieven onder de aandacht kunnen brengen. Zij ontdekken hoe eenvoudig het is om op het platform artikelen, beelden en activiteiten te delen.
- Het Regio Deal project 'Voedseleducatie' gaat een nieuwe fase in. De pilots van de zeven groepen van basisscholen uit vijf gemeenten zijn geëvalueerd. Nieuwe 'keukenkanjerlocaties' uit Noordoost Brabant kunnen [zich melden](#) voor een verdere uitrol van het lesprogramma over gezonde voeding.
- In Noordoost-Brabant werken meer dan 60.000 zzp'ers. De Regio Deal maakt het mogelijk om bijeenkomsten voor deze groep te organiseren. Op 23 maart waren 100 zzp'ers in Uden aanwezig op een Boostevent met interessante sprekers, workshops en gelegenheid voor netwerken. Op 20 april volgt [een event](#) in Cuijk.

- Het Regio Deal project 'SPARK makerszone' is op 8 maart jl. gestart met een nieuwe groep van 10 deelnemers aan het Traject Technische Oriëntatie. De deelnemers krijgen in 10 weken een introductie in de ontwerp- bouw- en technieksector waarbij ze zich richten op het doen, leren en innoveren. Iedere week komt een ondernemer [een gastles](#) verzorgen.
- De deelnemers aan het Regio Deal project 'Nieuwe perspectieven voor boeren' hebben hun feedback gegeven. Wat heeft het programma een ondernemer zoal gebracht? *'Het heeft mij een duidelijke visie gegeven wat ik graag voor bedrijf wil en wat het beste bij mij en mijn familie past. Dit door de stappen door te nemen en te verwerken in een bedrijfsplan. Je leert wat je beste en minder goede kwaliteiten zijn en wat je hiervoor nodig hebt om deze aan te vullen. Wat mij opviel is hoe je een bedrijf al kan laten leven terwijl je het bedrijf aan het opstarten bent. Dit door je passie te delen met anderen en te luisteren naar die anderen.'*

Pijler Fijn Wonen: slim inrichten van de leefomgeving

- Onderdeel van het Regio Deal project 'Stallenaanpak – vitalisering buitengebied' is werken aan de weerbaarheid van agrarisch ondernemers. 85 boerinnen waren op 8 maart jl. aanwezig op een avond waar werd gesproken over het vertrouwen en leefbaarheid op het agrarische platteland.
- Via het Regio Deal project 'AgroProeftuin de Peel' krijgen ondernemers en andere vernieuwers de ruimte om te experimenteren met kringlooplandbouw. Tijdens de bijeenkomsten van 'AgriFood Capital in Bedrijf' wordt aandacht aan dit project besteed. Zo ook tijdens het bezoek van de gemeenteraad van Boxtel op 15 maart jl. aan Yuverta mbo. Deze mbo-instelling werkt samen met Plaats De Kleine Aarde dat ondersteund wordt door AgroProeftuin de Peel. Momenteel loopt er een [Onderzoek naar nieuwe proefboerderij Plaats De Kleine Aarde](#).

Pijler Anders Werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

- Hendrix Genetics en Vion Food Group werken samen met Connecting Agri & Food aan de businesscase [Sturen op diergezondheid](#) van het Regio Deal project 'AgriFood Innovation'. Door het plaatsen van sensoren in de varkensstal worden gegevens die bijdragen aan de gezondheid en het welzijn van de dieren verzameld en gecombineerd. Diergezondheid is een rode draad om dierlijke ketens te verduurzamen. In dit project wordt gewerkt met (stal)klimaatdeskundigen. Samen met de deelnemende varkenshouders wordt in kaart gebracht hoe het stalklimaat hiervoor kan worden geoptimaliseerd.
- Het Regio Deal project 'Ontwikkel- en expertisecentrum duurzame dierlijke eiwitten' (ODE) is afgerond. De afgelopen twee jaar hebben bedrijven, kennisinstellingen en overheden een haalbaarheidsonderzoek hiervoor uitgevoerd. [Conclusie](#): er komt geen fysiek centrum maar wel een netwerkorganisatie gericht op kennisontwikkeling over het verduurzamen van dierlijke eiwitten.
- Het Regio Deal project 'Circular Food Center' werkt samen met ondernemers en inwoners aan minder voedselverspilling en duurzame verpakkingen. Verschillende aanpakken worden hiervoor ingezet:
  - In 2022 organiseerde stichting Samen Tegen Voedselverspilling samen met het Voedingscentrum meerdere campagnes om consumenten positief te inspireren om

minder voedsel te verspillen. De campagne over brood is herhaald, de Verspillingsvrije Week met meer dan 140 partners vond plaats, er is aandacht besteed aan de houdbaarheidsdatums en aan verspillingenvrije feestdagen. In [deze infographic \(jaaroverzicht\)](#) wordt teruggeblikt op de behaalde impact.

- Silke van Helvoirt, student Food Innovation bij HAS green academy, heeft de [ZERO Food Waste Challenge Award 2022-2023](#) gewonnen met het project 'Get Saucy'. 100 studenten en 7 Hbo-instellingen deden mee. De award werd uitgereikt door de HAS green academy, stichting Samen Tegen Voedselverspilling, stichting Jong Leren Eten en Rabobank, aan een student of groep studenten met het meest impactvolle voedselverspillingsproject.
- Op woensdagmiddag 21 juni a.s. is de vierde editie van de Dag van duurzame verpakkingen in het gemeentehuis van Oss. De organisatie is in handen van studenten van HAS green academy.

Regio Deal update april 2023

Nieuws vanuit het programma

- De halfjaarlijkse projectleidersbijeenkomst vond deze maand plaats bij het Smaakcentrum Cuijk in Linden. Dit centrum is betrokken bij het Regio Deal project 'Voedseleducatie'. De projectleiders deelden weer hun hun ervaringen, opbrengsten en leerpunten.
- Het team van Regio Deal Noordooost Brabant verzorgde een workshop 'Samenwerken met ondernemers rondom duurzaamheid' op de landelijke inspiratiedag over de Regio Deals op 12 april jl. Een belangrijke les die we hebben doorgegeven is, zet de ondernemer, de mens, centraal. Mensen zorgen voor beweging om de brede welvaart te versterken.
- Het bestuurlijk overleg van de Regio Deal heeft op 5 april jl. ingestemd met de houtskoolschets voor een nieuwe Regio Deal aanvraag. Met onze partners zijn we in gesprek over de voorstellen die er leven om het goede leven in onze regio te behouden. Met eigen geld uit de regio en met geld uit de Regio Deal kunnen we kansrijke projecten versnellen of vermenigvuldigen.

Nieuws vanuit de pijlers

Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijklimaat

- De gemeente Meierijstad is één van de vier gemeenten die deelnemen aan het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen'. Om de leefbaarheid in Meierijstad gebiedsgericht in kaart te brengen, is [een leefbaarheidsmonitor](#) ontwikkeld. De monitor geeft op tal van onderwerpen inzicht in de leefbaarheidsbeleving van inwoners van de wijken en dorpen, aangevuld met beschikbare objectieve informatie over de leefbaarheid.
- Het Regio Deal project 'Voorzieningen voor internationale werknemers' is in de afrondende fase. In onze regio komt een Migratie Informatiepunt. Goede informatievoorziening komt de integratie en participatie in de samenleving ten goede, zodat arbeidsmigranten een fijnere werk- en woonplaats kunnen vinden en geaccepteerd worden. De gemeente Meierijstad neemt hierin het voortouw samen met de gemeente Boxtel. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft de provincie Brabant [als proeftuin](#) aangewezen. Onze provincie geldt als voorbeeld in de aanpak van arbeidsmigratie.
- Onlangs is de derde [monitor arbeidsmarktkrapte](#) van Noordooost-Brabant uitgebracht. De aanpak voor de krapte op de arbeidsmarkt is onderdeel van het Regio Deal project 'Klaar voor de banen van nu en de toekomst'.
- Het Regio Deal project '[Nieuwe perspectieven voor boeren](#)' is afgerond. 24 boeren zijn succesvol ondersteund bij hun nieuwe zoektocht naar nieuwe manieren van ondernemen. De opgebouwde kennis gaat niet verloren. De gemeente Meierijstad wil namelijk een eigen Nieuwe Perspectieven-programma starten.

Pijler Fijn Wonen: slim inrichten van de leefomgeving

- Tijdens de Brabantbrede bijeenkomsten over [het Brabants Programma Landelijk Gebied \(BPLG\)](#) heeft het koppelteam van het Regio Deal project 'Puzzelen met Ruimte' veel lessen in gebiedsontwikkeling kunnen delen. Zo is er ingebracht dat de aansturing van gebiedsprocessen ambtelijk en bestuurlijk vaak te weinig integraal en dus te smal is. Daarnaast wordt het als lastig ervaren om als verschillende overheden als één overheid te werken en wordt er te weinig geïnvesteerd om dat ook daadwerkelijk voor elkaar te krijgen. Inzet van het BPLG zou dan ook moeten zijn om als overheden gezamenlijk ambities en doelen te formuleren én om gezamenlijk een instrumentarium in te zetten.
- De eerste van de 15 velden op de proeflocatie in Zeeland van het Regio Deal project 'AgroProeftuin de Peel' zijn deze maand ingezaaid. Het [nieuwe proefseizoen](#) is hiermee gestart.

Pijler Anders Werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

- Pixelfarming Robotics is de leadpartner van de businesscase Autonome Akker van het Regio Deal project 'AgriFoodInnovation (AFI)'. Het doel van AFI is om in Brabant grensverleggende innovaties in de agrifood te versnellen in de transitie naar een duurzaam voedselsysteem. De landbouwrobot van Pixelfarming Robotics is uitgerust met zestien camera's en heeft tien armen die allemaal individueel kunnen bewegen en verschillende gereedschappen kunnen vasthouden. De robot verzamelt data door het maken van beelden en beschikt over een laser om het onkruid weg te branden. De leadpartner was deze maand mee op een [handelsmissie](#) naar Vancouver in Canada. In [deze video](#) vertelt Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Liesje Schreinemacher dat Canada echt staat te springen om Nederlandse innovaties op het gebied van landbouw. Er is dan ook internationaal erg veel belangstelling voor de combinatieaanpak van land- en tuinbouw met hightech in Brabant.
- Het Regio Deal project 'Circular Food Center' werkt samen met ondernemers en inwoners aan minder voedselverspilling en duurzame verpakkingen. De aanpak van voedselverspilling is een belangrijke maatregel om de klimaatimpact te verminderen. Minister Adema van het ministerie van Landbouw, natuur en visserij (LNV) heeft 20 april jl. een [brief naar de Tweede Kamer](#) gestuurd waarin hij aangeeft dat de aanpak van voedselverspilling versneld moet worden. De Nederlandse overheid heeft zich gecommitteerd aan de ambitie om de voedselverspilling in 2030 in de hele keten met 50% te verminderen ten opzichte van 2015. Uit de WUR [Versnellingsagenda Voedselverspilling](#) blijkt echter dat de gewenste halvering niet gehaald wordt op het huidige tempo, ook al is er een dalende lijn. Voortbouwend op de huidige, succesvolle aanpak zijn extra, niet-vrijblijvende maatregelen nodig, zo stelt het rapport. De minister heeft de stichting Samen Tegen voedselverspilling subsidie verleend voor de komende drie jaar en hij roept bedrijven op om zich bij de stichting aan te sluiten.
- Uit [onderzoek](#) door het Voedingscentrum blijkt dat Nederlanders in 2022 thuis jaarlijks 33,4 kilo per persoon verspilden. In vergelijking met vorige metingen lijkt de sterke daling in voedselverspilling thuis, die sinds 2013 zichtbaar was, nu te stagneren. Daarom blijft continue aandacht voor het onderwerp en actie uit de hele keten hard nodig. Samen

Tegen Voedselverspilling zet komende weken, met een [campagne](#) in print en online, in op bewustwording van het eigen verspilgedrag bij consumenten thuis.

Regio Deal update mei 2023

Nieuws vanuit het programma

Jan-Hein van Beers is sinds april de controller voor de Regio Deal.

Nieuws vanuit de pijlers

Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijfklimaat

- De gemeente Maashorst is één van de vier deelnemende gemeenten aan het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen'. Het ['Huis van het dorp'](#) in Schaijk heeft subsidie ontvangen om samen met inwoners het gemeenschapshuis Phoenix 2.0 toekomstbestendig te maken. Een plek voor en van alle inwoners.
- Op 31 mei en 6 juli a.s. organiseert het Regio Deal project 'Voedseleducatie' een online bijeenkomst voor professionals die werk willen maken van [voedingseducatie](#) in het primair onderwijs en zo willen bijdragen aan een gezond(er)e generatie.
- Het Regio Deal project 'SPARK Campus' kent twee onderdelen. Eén is het ondersteunen van ondernemers met [technisch innoverend ondernemen](#). Vouchers zijn hiervoor beschikbaar. Op 22 mei jl. hadden de gemeente Bernheze en tien ondernemers uit deze gemeente een [inspirerend werkbezoek](#). Eén ondernemer heeft zich direct gemeld voor een voucher. Het andere onderdeel van het project is het Traject Technische Oriëntatieprogramma (TTO). Op 24 mei jl. ontvingen de laatste groep van 10 deelnemers hun certificaat uit handen van de programmamanager Regio Deal. Een nieuwe groep deelnemers gaat starten met het TTO. SPARK Campus zet hiervoor een nieuwe subsidie in die is onlangs verkregen via [TKI Bouw en Techniek](#). TKI Bouw en Techniek is het topconsortium voor Kennis en Innovatie in bouwontwerp, bouw en bouwtechniek gericht op een CO2-vrije en toekomstbestendige gebouwde omgeving. Met de ambtenaren arbeidsmarktbeleid is op 23 mei jl. gesproken over verdere uitrol van de succesvolle methodiek in de regio. Deze ambtenaren waren bij SPARK Campus op bezoek.
- 24 agrarisch ondernemers deden mee aan het Regio Deal project 'Nieuwe perspectieven voor boeren'. [In deze link](#) een korte omschrijving van de 24 verschillende businessconcepten die het programma heeft opgeleverd

Pijler Fijn Wonen: slim inrichten van de leefomgeving

- Samen met boeren, overheden en experts organiseert het koppelteam van het Regio Deal project 'Puzzelen met Ruimte' een botsproef waarin het team zonder taboes onderzoekt waar het botst. Doelen op het gebied van natuur, water, economie en wonen botsen regelmatig bij de beschikbare schaarse ruimte. De vraagstelling richt zich op het vinden van oorzaken voor conflict tussen individueel en collectief belang bij uitkoop of ander grondgebruik van boeren. Ieder mens en bedrijf vindt ruimte om zelf keuzes te maken heel belangrijk. Het team onderzoekt wat er echt speelt voor boeren, waar het nog meer schuurt en wat er minimaal nodig is voor verandering. Hiervoor gebruiken ze onder meer de personae, interviews, bijeenkomsten en deskresearch.

- In de afgelopen weken zijn meerdere artikelen over telers verbonden aan het Regio Deal project 'AgroProeftuin de Peel' gepubliceerd. In het [vakblad akkerbouwbedrijf](#) vertelde Peer Schraven, vollegrondsgroenteteler uit Volkel, over de zoektocht om enerzijds de inzet van kunstmest te beperken en anderzijds de productie te behouden. Via het Boeren innovatienetwerk denken verschillende ondernemers mee over oplossingen voor dit vraagstuk. De Proeftuin heeft ook een proeflocatie. In het [vakblad Stal & akker](#) vertelt melkveehouder Pedro van der Ven uit Odiliapeel over zijn proeven met zelf geteelde veldbonen op de proeflocatie van de Proeftuin.

Pijler Anders Werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

- Op 28 juni a.s. organiseert het Regio Deal project 'AgriFoodInnovation' in samenwerking met provincie Noord-Brabant en Keyport (economisch samenwerkingsverband Midden-Limburg) [een rondetafelgesprek](#). Genodigden gaan met elkaar in gesprek over de rol die de insectensector mogelijk kan vervullen in het oplossen van verschillende uitdagingen waarmee de voedsel- en landbouwindustrie geconfronteerd wordt. Denk hierbij aan insecten als duurzame voedselbron, of alternatieve eiwitbron, of de bijdrage die insectenteelt kan leveren aan de ontwikkeling van een circulaire economie.
- Op donderdag 8 juni a.s. van 10.00-11.00 uur organiseert Samen Tegen Voedselverspilling de tweede (online) werksessie over de Verspillingsvrije Week 2023 (11 t/m 17 september). Hierin worden de plannen en campagne gepresenteerd. Daarnaast worden de deelnemers geïnspireerd om invulling te geven aan de Verspillingsvrije Week op een manier die bij hun organisatie past. [Lees hier meer over de Verspillingsvrije Week](#). Deze week is onderdeel van het Regio Deal project 'Circular Food center'.
Op donderdag 11 mei jl. vond een bijeenkomst plaats van het project 'Verspillingsvrije Brood- en banketketen', het tweede cluster binnen het Regio Deal project 'Circular Food Center'. De hele keten was via verschillende organisaties vertegenwoordigd waardoor ervaringen en cases goed konden worden gedeeld. Zo werken ze samen, van graankorrel tot broodtrommel, aan de halvering van brood- en banketverspilling voor 2030.
- Dit schooljaar 2022/2023 zijn weer veel studenten en leerlingen actief met het thema tegengaan van voedselverspilling aan de slag gegaan. Er zijn challenges en projecten uitgevoerd op [het HBO](#) (7 scholen en 100 studenten, 2de editie), op [het MBO](#) (26 teams en 130 studenten, 4e editie) en op scholen voortgezet onderwijs met een [Technasium](#) (4 scholen en 260 leerlingen, 4e editie). De winnaars en hun ideeën zijn te lezen door op de linkjes te klikken. Deze activiteiten zijn mede mogelijk gemaakt door de Regio Deal.

Regio Deal update juni en juli 2023

Nieuws vanuit het programma

- Het Kabinet heeft 3 juli jl. de Tweede Kamer geïnformeerd over de [aanpak vijfde tranche](#). Uiterlijk 31 oktober 2023 dient een aanvraag hiervoor ingediend te zijn. Afgelopen periode zijn projectideeën verzameld. Uit deze ideeën zijn 12 potentiële programma's geselecteerd. Er is een breed pallet van verschillende partijen die de schouders willen zetten voor het leefbaarder, gezonder en inclusiever maken van de regio Noordooost Brabant.
- Er zijn 32 Regio Deals in het hele land. De [voortgang van al deze deals](#) over het jaar 2022 is onlangs gedeeld met de Tweede Kamer.
- Op 5 juli jl. bracht het bestuurlijk en ambtelijk overleg van de Regio Deal een gezamenlijk werkbezoek aan het Smaakcentrum in Linden. De managers vertelde over het belang van voedseleducatie, zowel aan jonge ouders (eerste 1.000 dagen van een kind) als aan leerlingen in de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs. Tijdens het tweede deel van het bezoek kwamen twee sprekers uit het dorp Schaijk, die actief zijn in gemeenschapshuis Phoenix en de zorgcoöperatie, aan het woord. De Regio Deal maakt het mogelijk om deze initiatieven weer een stap verder te brengen en kwaliteit te waarborgen daar waar het vrijwilligers (even) niet lukt.
- De zesde rapportage over de voortgang van de Regio Deal tot mei 2023 is door het bestuurlijk overleg vastgesteld. De rapportage wordt op 30 augustus 2023 met het Rijk besproken. De definitieve versie wordt daarna in de regio gedeeld.

Nieuws vanuit de pijlers

Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijfklimaat

- Op 31 mei jl. werd een geslaagde bijeenkomst in Mill georganiseerd. 16 verschillende burgerinitiatieven kwamen bij elkaar rond het thema zorgzame gemeenschappen. Meer financiële middelen voor de zorg komen er niet. Formele zorg moet samenvloeien met informele zorg. Een beweging waarbij niet de 'zorg' leidend is, maar de vraag achter de zorgvraag; waarmee bent u geholpen in uw leven? De bijeenkomst was mede mogelijk gemaakt door middelen uit het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen'.
- Tijdens de Bestuurlijke regiodag van 29 juni jl. is het eindadvies 'Van internationale werknemers naar nieuwe Nederlanders' besproken op verschillende tafels. Hiermee is een einde gekomen aan het project en de sturing door de kopgroep van het Regio Deal project 'Voorzieningen voor internationale werknemers'. De besproken onderwerpen gaan een vervolg krijgen via de reguliere structuur van de regionale samenwerking.
- Op 5 juni jl. spraken bestuurders uit de regio Noordooost Brabant van over 'de toekomst van de arbeidsmarkt'. Er werd veel gebrainstormd en gediscussieerd over vragen als: hoe kunnen werkgevers zorgen voor aantrekkelijk werkgeverschap? Wat zijn de prioritaire sectoren als we moeten kiezen in het kraptevraagstuk? Hoe zorgen we dat onbenut talent

meegaat doen en mee blijft doen? Hoe kan het regionale netwerk van betrokken partijen op de regionale arbeidsmarkt verder worden verstevigd? Tijdens de conferentie werd een filmpje getoond hoe mensen op straat aankijken tegen werk.

- Leven lang ontwikkelen staat in hart van de regionale arbeidsmarktsamenwerking. Het televisieprogramma Nieuwsuur besteedde 20 juni jl. aandacht aan Brabant Leert. De provincie Noord-Brabant heeft samen met meerdere partners, waaronder Noordoost Brabant Werkt, een geheel eigen versie op het STAP-budget ontwikkeld. Met het STAP-budget kunnen Nederlanders maximaal 1.000 euro subsidie krijgen voor het volgen van een opleiding. Deze landelijke regeling wordt gestopt. Brabant Leert blijft bestaan. Brabant Leert helpt werkenden en werkzoekenden uit Brabant die willen om- en bijscholen. Er wordt informatie, persoonlijk advies en begeleiding gegeven en er is een groot aanbod van (online) scholing voor sectoren waarin veel vraag is naar arbeidskrachten.
- Voor werkgevers worden door het regionaal arbeidsmarktprogramma regelmatig ontbijtbijeenkomsten georganiseerd. Op 7 juni jl. was de bijeenkomst 'duurzame inzetbaarheid en sociale & technologische innovatie' bij Chain Logistics B.V. (logistieke dienstverlening) in Uden. Op 6 juli jl. een bijeenkomst bij Kemkens (duurzame energiespecialist) in Oss over het binden en behouden van medewerkers.
- Het Regio Deal project 'SPARK Markerszone' in 's-Hertogenbosch heeft nog 7 vouchers beschikbaar. De voucher is in te zetten voor ondernemers of zzp'ers die technisch willen innoveren maar zelf niet de tools en/of kennis hebben. Bijvoorbeeld een prototype ontwikkelen, een digitaal ontwerp of begeleiding met de kennis. Ondernemers kunnen zich aanmelden via deze link. Dit filmpje toont ondernemers die een voucher hebben gebruikt.

Pijler Fijn Wonen: slim inrichten van de leefomgeving

- Centraal in het Regio Deal project 'Stallenaanpak' staat het verbeteren van de woon en leefomgeving in het buitengebied en waar gewenst ruimte bieden voor economische ontwikkeling door sanering van (leegstaande) stallen. De gemeente Boekel heeft twee pilot gebieden in dit project. Eén van die gebieden is het buurtschap Bovenstehuis. Op 5 juni jl. was er een avond voor buurtbewoners om reactie te geven op het ontwerp bestemmingsplan. Dit plan bevat nieuwe regels voor geur, luchtkwaliteit en geluid. Het aspect verkeer wordt later meegenomen in de mobiliteitsvisie.
- Op 7 juli jl. tijdens de jaarlijkse open dag van de proeflocatie van het Regio Deal project 'AgroProeftuin de Peel' vertelden 15 agrarisch ondernemers aan zo'n 200 deelnemers over hun duurzame teelten. Een maand eerder bezochten directieleden van de ministeries Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Economische Zaken en Klimaat (EZK) een melkveebedrijf in Oploo om kringlooplandbouw in de praktijk te ervaren. AgroProeftuin de Peel heeft laten zien hoe zij boeren en tuinders begeleid die op een ondernemende en innovatieve manier op hun bedrijf aan de slag zijn met de opgaven op het gebied van water en bodem.

Pijler Anders Werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

- Het Regio Deal project 'AgriFood Innovation' (AFI) wil versnelling realiseren in de ecotech landbouw en daarmee bijdragen aan de realisatie van een duurzame productieketen. Diverse businesscases zijn gestart. Deze maand verscheen een artikel in het Brabants

Dagblad over één van de cases, de Robot One van Pixelfarming Robotics. Deze grensverleggende innovatie levert een 20% grotere oogst op. Lees het volledige artikel [hier](#) online en [hier](#) in pdf formaat.

- In een andere businesscase van AFI werken kennispartners samen om de gezondheid, het welzijn en de vleeskwaliteit van de varkens te verhogen door het combineren van verschillende databronnen. Hiervoor is onlangs in de slachtlijn in Boxtel een camera opgehangen die de vetkwaliteit van het karkas meet. Hierdoor kan worden bepaald voor welke afzetmarkt het vlees het beste past. Op deze manier kunnen vraag en aanbod beter op elkaar worden afgestemd en faalkosten worden gereduceerd. Lees [hier](#) het volledige artikel.
- Het Regio Deal project 'Circular Food Center' werkt samen met ondernemers, kennisinstellingen en inwoners aan een duurzamer, circulair voedselsysteem, 50% minder voedselverspilling in 2030 en duurzame verpakkingen. De aanpak van voedselverspilling is een belangrijke maatregel om de klimaatimpact te verminderen.
  - Ieder jaar organiseert Samen Tegen Voedselverspilling een event voor stakeholders. Lees [hier](#) een terugblik op het event van 22 juni jl.
  - Een dag eerder, op 21 juni, was de [Dag van de duurzame verpakkingen](#), georganiseerd door drie studenten van HAS green academy en de gemeente Oss. Aan het einde van de middag werd het eerste exemplaar van het magazine Samen (ver)pakken we de toekomst! onthuld. Het [magazine](#) bundelt de resultaten van drie jaar Innovatieprogramma Circulaire verpakkingen Oss. Op deze dag werden ook de resultaten van verschillende studentonderzoeken gepresenteerd. Eén van onderzoeksvragen kwam dit jaar van Samen Tegen Voedselverspilling. Drie studenten van HAS Green Academy hebben in het verpakking- en communicatieconcept voor vries-vers brood verder door ontwikkeld. Het doel was het verhogen van de acceptatie van het vries-vers brood. [Lees hier meer](#).
  - De afgelopen twee jaar zijn er [diverse vouchers](#) uitgegeven om innovaties tegen voedselverspilling te stimuleren. Dit is ontstaan uit een samenwerking van Samen Tegen Voedselverspilling, Wageningen University & Research, het ministerie van LNV, de Rabobank en diverse regionale ontwikkelmaatschappijen. Op 22 juni jl. vond het slotevent plaats, waarbij meerdere deelnemers vertelden over hun ervaringen en wat de vouchers hen hebben gebracht. De voucherregeling is vanaf nu gesloten.
  - Circulair innoveren in de praktijk, dat is wat Zonvarken doet. Recent bracht het [cluster Circulaire Dierlijke Eiwitketen](#) een werkbezoek aan de pilotboerderij in De Heurne. De varkens van Zonvarken worden uitsluitend met reststromen gevoerd. Daarnaast worden de varkens diervriendelijker gehouden en zijn de emissies laag door o.a. een effectieve mestscheiding. Het Zonvarken-concept, dat innovatie en onderzoek samenbrengt, is klaar om verder op te schalen.

Regio Deal update september 2023

Nieuws vanuit het programma

- De [jaarlijkse voortgangsrapportage](#) Regio Deal Noordoost Brabant is op 30 augustus jl. besproken met het Rijk. We ontvingen complimenten over onze aanpak. De resultaten laten zien dat de gekozen thema's, Goed Leven, Fijn Wonen en Anders Werken, écht bij dit gebied passen. Het overleg vond plaats in het dorps huis Phoenix in Schaijk.
- Rabobank doet samen met de Universiteit van Utrecht veel onderzoek naar de ontwikkelingen van brede welvaart van regio's in Nederland. Brede welvaart gaat over de zaken die mensen van waarde vinden. De onderzoekers kijken naar 11 verschillende dimensies. De elf dimensies zijn geïntegreerd in één [Brede Welvaartsindicator](#) (BWI). In juni zijn de nieuwste inzichten gepubliceerd. De Brede welvaart is tijdens de coronapandemie licht afgenomen en daarna weer licht toegenomen. De economische dimensies van brede welvaart, vooral baan zekerheid en inkomen, zijn afgelopen drie jaar verbeterd. Daar staat verslechtering tegenover van de dimensies huisvesting, gezondheid en met name subjectief welzijn. Per saldo is brede welvaart de afgelopen drie jaar daardoor nauwelijks veranderd. De Regio Noordoost Brabant staat op plek 19 van de 40 regio's.
- De provincie Noord-Brabant heeft een nieuw [bestuursakkoord](#). In dit akkoord staat onder andere dat de provincie zich komende periode inzet om brede welvaart van alle Brabanders te versterken. [Saskia Boelema](#) heeft als gedeputeerde brede welvaart in haar portefeuille. Op maandagmiddag 9 oktober a.s. organiseert de provincie een [kennissessie](#) over het onlangs gepubliceerde onderzoek 'Ervaren Brede welvaart'. Een maand later, van 6 t/m 9 november is de [provinciale week van de Brede Welvaart](#).
- Begin juli heeft het Rijk [het loket](#) opengesteld waar regio's een aanvraag kunnen doen voor een nieuwe Regio Deal. Het bestuurlijk overleg Regio Deal heeft op 27 september jl. de contouren voor onze aanvraag vastgesteld. Uiterlijk 31 oktober moet de aanvraag zijn ingediend. Sinds deze maand is minister Hugo de Jonge ook minister van BZK en hierdoor verantwoordelijk voor de Regio Deals. Het kabinet neemt in februari 2024 een besluit over de ingediende aanvragen.

Nieuws vanuit de pijlers

Pijler Goed Leven: verbeteren van het leefklimaat

- De stuurgroep van het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen' heeft nieuwe projectaanvragen goedgekeurd. Het project 'Woon- en werkgemeenschap [Ecobosch](#)' uit 's-Hertogenbosch ontvangt subsidie om de reeds opgehaalde ideeën te vertalen naar concrete plannen. Er is een stuk grond én een enthousiaste gemeente die meedenkt. Een project dat al eerder een subsidie ontving ['het Dorpsplan Langenboom'](#) deelde in juni de

stand van zaken. Hierin staan leerpunten die interessant zijn voor inwoners die ook met een eigen dorpsplan aan de slag willen gaan.

- Het jaarlijkse Rijk-Regio overleg over onze Regio Deal was dit jaar in het dorpshuis Phoenix in Schaijk. De grote lijnen van het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen' zijn geschetst. Vervolgens is de doorontwikkeling van het huis van het dorp enthousiast toegelicht. De vertegenwoordigers van het Rijk vonden het heel interessant om zo'n voorbeeld uit de praktijk te bezoeken.
- Op dinsdagmiddag 10 oktober a.s. wordt alweer de vijfde editie van [ZZP NOB Boost](#) georganiseerd. Het thema dit jaar is 'Tijd van doen'. Zzp'ers uit Noordooost Brabant worden geïnspireerd en gemotiveerd om hun onderneming verder te ontwikkelen. Het event is mede mogelijk gemaakt door Regio Deal Noordooost Brabant. Deelname is gratis.
- Leven lang ontwikkelen staat in hart van de regionale arbeidsmarktsamenwerking. Donderdag 21 september jl. organiseerde Noordooost Brabant Werkt daarom in dit kader de Regionale Loopbaandag 2023. Meer dan 100 professionals ontmoetten elkaar en deelden hun kennis op het gebied van loopbaanadvies.
- De arbeidsmarkt is in onze arbeidsmarktregio zeer krap. Mede met inzet van middelen uit de Regio Deal wordt dit vraagstuk aangepakt. In juli is de vierde [monitor arbeidsmarktcrapte](#) uitgebracht. Eén van de projecten is 'Flexibel werken naast de AOW'. In augustus was een inloopmiddag waarin senioren en het bedrijf Libéma succesvol met elkaar in contact werden gebracht. Er wordt geleerd van wat werkt om gepensioneerden en bedrijven succesvol met elkaar in contact te brengen.
- Het Regio Deal project SPARK Makerszone wordt volgende maand afgerond. SPARK gaat door. Op donderdag 5 oktober a.s. is de feestelijke [opening](#) van de vernieuwde SPARK Campus met een 3D EXPERIENCE Playground.

Pijler Fijn Wonen: slim inrichten van de leefomgeving

- Tijdens het Rijk-Regio overleg van 30 augustus jl. was een ronde tafel gesprek over het Regio Deal project 'Stallenaanpak'. Een belangrijke conclusie is dat het als overheden belangrijk is om met in plaats van over agrarisch ondernemers te praten en dat als overheden samen te doen. Een varkensboer uit Sint-Oedenrode nam actief deel aan het gesprek.
- De provincie Noord-Brabant stelt samen met de gemeente Maashorst grond beschikbaar als proeflocatie voor [AgroProeftuin de Peel](#). Hier doet een groot aantal partijen al meer dan vijf jaar onderzoek naar kringloopbandbouw. De Regio Deal maakt deze onderzoeken mede mogelijk. De provincie stelt komende 10 jaar 30 hectare landbouwgrond beschikbaar. Samen met vijf aangrenzende hectaren van de gemeente Maashorst mag AgroProeftuin de Peel deze blijven inzetten als gebied voor landbouwinnovatie.

Pijler Anders Werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

- Het Precisielandbouw is een van de oplossingen voor toekomstbestendige landbouw. Om deze vorm van landbouw toegankelijker voor voedselmakers te maken, start precisielandbouwer Jacob van den Born de internationale VD Borne Campus. De campus werd officieel gelanceerd op de [PrecisionDays](#) op 25 en 26 augustus jl. Ruim 800 bezoekers lieten zich informeren over de laatste ontwikkelingen. Van den Borne

presenteerde [een uniek dashboard](#), een online tool om slimme teelt verder te optimaliseren. De tool geeft inzicht wat op welk perceel wordt geteeld en hoe de bodemgesteldheid is. Precisielandbouw en slimmer telen zijn onderdeel van het Regio Deal project 'AgriFood Innovation' (AFI).

- AFI heeft de opdracht om innovaties aan te jagen op het snijvlak van agrifood en hightech & data. Op 28 juni jl. kwamen zo'n 20 spelers uit de insectenketen samen voor een [ronde tafelgesprek](#). De start om samen te onderzoeken of er kansrijke businesscases binnen insectensector zijn die een bijdrage kunnen leveren aan de eiwittransitie.
- Het Regio Deal project 'Circular Food Center' wordt getrokken door de stichting Samen Tegen Voedselverspilling. Van 11 t/m 17 september vond [de Verspillingsvrije Week 2023](#) plaats, georganiseerd door Samen Tegen Voedselverspilling. In heel Nederland werd door supermarkten, overheden, cateraars, foodbedrijven en op scholen aandacht gegeven aan het tegengaan van voedselverspilling. Ook in de lokale en landelijke media was veel aandacht voor het onderwerp. Zo zijn miljoenen Nederlanders geïnspireerd om minder eten weg te gooien. Wanneer alle Nederlanders thuis een week lang geen voedsel verspillen besparen we ruim 22 miljoen maaltijden.
- Op 12 september jl. vond de kick-off plaats van de [ZERO Food Waste Challenge](#). Het doel van de challenge is zoveel mogelijk hbo-studenten door heel Nederland bewustmaken van de hoeveelheid voedsel die verspild wordt in scholen, instellingen en in de voedingsindustrie. Het lectoraat Design Methoden in Food van HAS green academy is aanjager van deze challenge. De Award wordt 12 maart 2024 door de Stichting Samen Tegen Voedselverspilling uitgereikt.
- Ook andere studenten gaan met elkaar de strijd aan. Op 15 september jl. is de tweede editie van de [Brabantse Meesterchef](#) van start gegaan. Dit is een competitie waarin (v)mbo-studenten van verschillende horeca-opleidingen duurzaam en verspillingsvrij koken. De eerste competitiedag stond geheel in het teken van verspillingsvrij koken. Het Koning Willem I College organiseert de wedstrijd, samen met de Provincie Noord-Brabant en Stichting Samen Tegen Voedselverspilling. De finale vindt op 13 oktober 2023 plaats tijdens de Dutch Food Week

Regio Deal update oktober 2023

Nieuws vanuit het programma

Op de Regiodag van 12 oktober jl. is tijdens het plenaire deel de propositie Regio Deal gedeeld met alle aanwezige bestuurders en bij acclamatie aangenomen.

Nieuws vanuit de pijlers

Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijklimaat

- De stuurgroep van het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen' heeft onlangs weer subsidies aan diverse projecten toegekend waaronder:
  - Aardgasvrij Vliedberg, is een duurzaam project van de coöperatie Warm Vliedberg i.o. de gemeente Heusden, woningbouwcoöperatie Woonveste en warmtepartner Kelvin B.V. Het doel is om een duurzame warmtevoorziening te realiseren voor alle bewoners van de wijk Vliedberg in Vlijmen. Met als uitgangspunt participatie op basis van gelijkwaardigheid.
  - De Dorpsraad Wanroij wil vanuit de focuspunten van het KernenCV doorbouwen naar een Dorpsvisie van, door en voor Wanroij waarbij de leefbaarheid voor jong en oud wordt gewaarborgd. De Dorpsraad wil de leefbaarheid en het welzijn in het dorp versterken door onder andere het zorg- en voorzieningenaanbod te waarborgen voor de toekomst en jongvolwassen meer kansen én toekomstperspectief te bieden. Een mooie stap voor een leefbare toekomst voor jong en oud!
- Op 8 november ondertekenen het ministerie van Sociale Zaken Werkgelegenheid (SZW), de provincie Noord-Brabant en de vijf Brabantse regio's samen de start van de pilot 'het Brabant Migratie Informatiepunt (BMIP)'. In iedere regio komt een punt waar arbeidsmigranten informatie en advies ontvangen over wonen, werken en leven. Ook vindt er vanuit dit punt registratie plaats en dient het als meldpunt voor arbeidsmigranten voor misstanden met betrekking loon, arbeid, huisvesting en zorg. Het loket voor de regio Noordooost-Brabant komt in Meierijstad. Dit loket is een vervolg op het Regio Deal project 'Voorzieningen voor internationale werknemers'.
- In tijden van krapte op de arbeidsmarkt zijn een 'Leven lang ontwikkelen' en duurzame inzetbaarheid van personeel belangrijker dan ooit. Deze thema's zijn onderdeel van het Regio Deal project 'Samen klaar voor banen van nu en de toekomst'. Maar hoe werkt dat bij bedrijven in de praktijk? Welke inspirerende verhalen hebben zij te vertellen? De werkgeversstafette Keep on Learning gaat langs verschillende werkgevers in de regio Noordooost-Brabant die zich inspannen voor een leeromgeving binnen hun bedrijf. Baaijens Metaal uit Oss nam deze maand het 16e estafettestokje in ontvangst.
- Maar liefst 190 deelnemers waren deze maand aanwezig bij het geslaagde 5e ZZP Boost event. De aanwezige zzp'ers lieten zich informeren en inspireren wat een ieder NU kan doen om hun bedrijf sterker te maken. Dit event is mede mogelijk gemaakt door Regio Deal Noordooost Brabant.
- SPARK Campus, uitvoerder van het Regio Deal project 'SPARK Makerszone' bundelt sinds deze maand haar kracht met DOME-X uit Oss: www.doemxspark.nl Beide

innovatiehubs delen de ambitie om duurzamere en slimmere bouwprocessen te ontwikkelen. Dit betekent meer duurzame materialen, minder verspilling en een focus op digitalisering, industrialisatie en circulair bouwen.

Pijler Fijn Wonen: slim inrichten van de leefomgeving

- Het koppelteam van Puzzelen met Ruimte pakt door op de resultaten en aanbevelingen van de botsproef, zowel binnen het Regio Deal project 'Puzzelen met Ruimte' als daarbuiten. Zo is er een succesvolle presentatie aan bestuurders geweest op de Regiodag op 12 oktober jl.. De kracht van de krachtbaan werd direct duidelijk door ook met de bestuurders hier actief mee aan de slag te gaan. De [krachtbaan](#) methode haalt vastlopende patronen naar boven en geeft deelnemers direct inzicht in hun positie en de mogelijkheid om eerstvolgende stappen te zetten. Ook door de bestuurders werd gepleit om door te pakken op de botsproef; zowel in individuele organisaties en gebiedsprocessen als met overheden samen. Nieuwsgierig naar de aanpak en conclusies van de botsproef? Deze zijn eerder gedeeld via de [nieuwsbrief](#) van RNOB.
- Op 5 oktober jl. bezocht Marc Oudenhoven, gedeputeerde Agrarische ontwikkeling, meerdere projecten van het Regio Deal project '[AgroProeftuin de Peel](#)'. Boeren gingen met hem in gesprek over innovaties en ideeën die zij gebruiken om duurzaam te ondernemen.

Pijler Anders Werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

- Het pilotproject 'Sturen op diergezondheid' is onderdeel van het Regio Deal project 'AgriFood Innovation (AFI)'. Het doel van de pilot is het welzijn van varkens in stallen optimaliseren, gezondere dieren afleveren en een beter rendement voor de varkenshouder realiseren. Eén van ruim 100 deelnemende boeren, Tom Derikx uit Veulen, vertelt in dit artikel waarom hij meedoet aan de pilot en wat het tot nu toe heeft opgeleverd.
- Het doel van het Regio Deal project AFI is ook om nieuwe businesscases op te halen. AFI ondersteunt de ontwikkeling van fotonische multigassensoren met het beschikbaar stellen van business development, kennis en netwerk. Een prototype, een sensor in een chip die op basis van licht de uitstoot van ammoniak meet in een varkensstal, wordt komende maanden ontwikkeld.
- Op 13 oktober jl. vond de finale van de tweede editie van de Brabantse Meesterchef plaats, tijdens de Dutch Food Week. Jules Cornelis van het Summa College, Pepijn Smits van het Fioretti College, Harvey Staalduinen van De Rooi Pannen en Bram Wansink van het Koning Willem I College - ofwel 'Team Groen' - mogen zichzelf de Brabantse Meesterchefs van 2023 noemen. Deze (v)mbo-studenten wonnen deze competitie waarin teams van verschillende Brabantse horeca-opleidingen het tegen elkaar opnamen, door duurzaam en verspillingvrij te koken uit mystery boxes. De competitie is een initiatief van Koning Willem I College, Provincie Noord-Brabant en Samen Tegen Voedselverspilling en mede mogelijk gemaakt door Regio Deal Noordooost Brabant.
- Deze maand is een nieuw project 'Databehendig MKB' binnen de pijler Anders Werken goedgekeurd. Dit project heeft tot doel om ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf databewuster en -vaardiger te maken. Een bedrijfsadviseur heeft eerst een gesprek met een mkb-ondernemer over de bedrijfskundige uitdagingen van het bedrijf. Daarna volgt het advies over en begeleiding van een datacoach naar de beschikbare (subsidiabele)

dataoplossingen. In november wordt het team geformeerd zodat het project vanaf 1 december van start kan gaan om vervolgens in één jaar tijd 100 mkb'ers uit Noordoost-Brabant te ondersteunen. AgriFood Capital is penvoerder van dit nieuwe project.

Regio Deal update november 2023

Nieuws vanuit het programma

De aanvraag 'Samen naar 't *NIEUWE* goeie leven in Noordooost Brabant' voor [een nieuwe Regio Deal](#) is door RNOB mede namens AgriFood Capital en Noordooost Brabant Werkt ingediend bij het Rijk. De aanvraag wordt ondersteund door de provincie Noord-Brabant. Het Rijk heeft in totaal [29 aanvragen](#) ontvangen. Alle voorstellen samen vragen 630,5 miljoen euro. Wij vragen 22,5 miljoen euro aan het Rijk. Er is in totaal 384,5 miljoen euro beschikbaar. Hiervan is 50 miljoen euro gereserveerd voor aanvragen uit de regio Groningen- Drenthe. Vanwege het aantal ingediende voorstellen is het dus mogelijk dat niet alle voorstellen in deze tranche tot een Regio Deal zullen leiden, of dat een regio minder geld krijgt toegekend dan gevraagd. Begin 2024 maakt het kabinet bekend welke voorstellen het Rijk samen met regio's wil uitwerken tot Regio Deals.

Nieuws vanuit de pijlers

Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijfklimaat

- In de fusie gemeente Land van Cuijk zijn als onderdeel van het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen' kernen CV's opgesteld. Zes dorps- en wijkraden uit van Escharen, Gassel, Grave en Velp van de voormalige gemeente Grave besloten vervolgens samen op te trekken voor de vertaling van hun eigen CV's naar individuele dorps- en wijkvisies. Dit werd ook mede mogelijk gemaakt door de Regio Deal. Op 15 november hebben de inwoners van deze vier kernen [deze visies aangeboden](#) aan de gebiedswethouder van het Land van Cuijk. De volgende stap is starten met de uitvoering van de plannen. Daar is elke kern zelf verantwoordelijk voor. De gemeente helpt waar gewenst en waar nodig.
- De bestuurders van het regionaal arbeidsmarktprogramma kwamen op uitnodiging van het UWV en Noordooost Brabant Werkt op 30 oktober bij elkaar rondom het thema: '[Anders kijken naar de arbeidsmarkt](#)'. Want anders kijken naar de arbeidsmarkt, dat is hard nodig met de huidige arbeidskrapte. De laatste cijfers over de arbeidsmarkt in Noordooost-Brabant zijn door UWV beschreven in [Regio in Beeld](#). Het regionaal arbeidsmarktprogramma wordt ondersteund door Regio Deal Noordooost Brabant.
- Eén van de drie programmalijnen van het regionaal arbeidsmarktprogramma is de jongerenaanpak. De middelen uit de Regio Deal worden ingezet voor uitvoering van een aantal de bovenwettelijke projecten en activiteiten. Deze maand zijn verschillende activiteiten uitgevoerd waaronder:
  - Een [regionale werktafel](#) op 9 november bij SPARK Campus voor bestuurders uit praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso), ondernemers uit de technische sector en de demissionair minister van Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Carola Schouten. De aanwezigen verkenden samen welke mogelijke kansen zich voordoen voor schoolverlaters van deze scholen binnen de sectoren techniek, bouw en energie.

- Hoe kun je jongeren binden en boeien in het werk? 17 november kwamen werkgevers én jongeren samen bij bouwbedrijf Orly & Endevoets. Er werd besproken wat jongeren belangrijk vinden in hun werk of stage. Niet over, maar mét de jongeren. Jongere Dian: “Er moet meer verbinding komen tussen de generaties. Ga met elkaar in gesprek, vooral op persoonlijk niveau.”
- De jongerenaanpak maakt een video-serie '[Zo werk ik!](#)'. In deze serie worden jongeren bij hun werkgever in beeld gebracht en komen mensen aan het woord die belangrijk zijn voor de carrière van de jongere. De nieuwste aflevering gaat over Ibrahim (26) uit Somalië, logistiek medewerker bij Jumbo Supermarkten.
- Deze maand is het Regio Deal project 'SPARK Makerszone' afgerond. Mooie resultaten zijn tijdens het project behaald. Hetgeen is ontwikkeld tijdens de Regio Deal heeft een vervolg gekregen. Zo is het traject technische oriëntatie (TTO) gegeven aan eerstejaars studenten van de opleiding Human Technology van het Koning Willem 1 College. In [dit artikel](#) staan de ervaringen van de studenten. In de SPARK Makers zone staan meerdere machines, zoals 3D-printer of 3D-scanner die interessant zijn voor bedrijven om mallen of prototypes te maken. [Twee bedrijven](#) vertellen waarom zij zich hebben aangesloten bij SPARK Fieldlab.

Pijler Fijn Wonen: slim inrichten van de leefomgeving

- Iedereen kent complexe vraagstukken waar de belangen van allerlei partijen schuren of vastlopen. Het koppelteam van het Regio Deal project 'Puzzelen met ruimte' heeft samen met Vital Zone Instituut een zogenoemde [botsproef](#) gedaan. De inzichten uit deze proef zijn op 25 oktober besproken met projectleiders van diverse gebiedsprocessen uit de regio. Met toepassing van [de krachtbaan](#) methode zijn de zes grootste vertragers binnen gebiedsprocessen verder verkend. De deelnemers concludeerden dat er veel winst te behalen is bij samenwerkende overheden. Voor meer informatie over botsproeven: mkampschreur@aaenmaas.nl.
- Onderdeel van het Regio Deal project 'Stallenaanpak - vitalisering buitengebied' is werken aan de weerbaarheid van agrarisch ondernemers. [Een indicatorenset](#) weerbaarheid agrarische sector is ontwikkeld. Dit is een hulpmiddel voor de keukentafelgesprekken met agrarisch ondernemers. Daarnaast is [een onderzoek](#) gedaan naar sluitingen in 2019 tot en met 2022 door gemeenten in Noordoost Brabant op basis van artikel 13b Opiumwet en de betrokkenheid van de agrarische sector daarbij. Uit het onderzoeksrapport blijkt dat over de afgelopen vier jaar er 304 panden zijn gesloten, waarvan slechts één pand gesloten is op een perceel van een actieve agrariër. Bij gestopte agrariërs zijn er in die periode 12 panden gesloten. Ten opzichte van het totaal aantal sluitingen nog steeds een laag aantal. Bij de sluitingen ging het om situaties waar de stallen waren verhuurd. Belangrijke kanttekening is dat als gevolg van coronapandemie in de jaren 2020 en 2021 in het buitengebied nauwelijks controles zijn uitgevoerd. Het rapport sluit af met een aantal aanbevelingen waarover in de regio nog verder wordt gesproken.
- Het Regio Deal project 'AgroProeftuin de Peel' biedt onder andere de zogenoemde [zaaigeldregeling](#). Een van de ondernemers die de subsidie van 5.000 euro heeft ontvangen is [bosondernemer](#) van Bentum. Hij gebruikt de middelen voor de nulmeting en aanplant van geschikte bomen en heesters om van een productiebos (26 hectare) nabij

Overloon in 25 jaar tijd een rendabel bos te maken. Een bosondernemer moet geduld hebben. Een andere vorm van ondersteuning die voor ondernemers wordt georganiseerd door 'AgroProeftuin de Peel' is het Boeren innovatie netwerk. In [deze video](#) legt van Raaij uit Haps uit waarom hij aan dit netwerk meedoet.

Pijler Anders Werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

- Het Regio Deal project 'Circular Food Center' werkt onder andere met clusters van bedrijven, overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties aan de ambitie om jaarlijks de voedselverspilling in Nederland met 1 miljard kilo te halveren. Eén van deze clusters is het cluster [circulaire dierlijke eiwitketen](#) waarin reststromen op grote schaal hoogwaardig worden verwerkt tot diervoer. Deelnemers van dit cluster brachten onlangs een bezoek aan de fabriek van Darling Ingredients in Vuren. Er is gesproken over de circulaire ketenconcepten binnen het cluster, zoals circulair diervoeder met een lagere CO2 uitstoot. Daarnaast is het cluster in gesprek gegaan met RVO en het Ministerie van I&W rondom de food-feed-fuel competitie, een zorgpunt van diverse clusterpartners.
- Voedselverspilling kan alleen samen aangepakt worden. Stichting Samen Tegen Voedselverspilling heeft dat samen met Lidl Nederland en Food Fellows laten zien aan het ministerie van LNV. Guido Landheer, waarnemend Directeur Generaal Agro, bracht daarvoor [een werkbezoek](#) aan groentetelerscoöperatie Harvest House in het Westland, waar ze verspillingvrije tomatensauzen maken. Dit bezoek was een goed voorbeeld van stakeholders die, door van boer tot bord samen te werken in de gehele keten, mooie stappen zetten om voedselverspilling te verminderen.

Regio Deal update december 2023

Nieuws vanuit het programma

- Donderdag 23 november jl. kwamen de projectleiders van de Regio Deal Noordooost Brabant bijeen om ervaringen uit te wisselen over 'schurende' samenwerking. Wat kun je doen om processen weer de gewenste richting in te krijgen? Nieuwe projectleiders in het overleg hebben hun aanpak toegelicht en met iedereen kennisgemaakt.

Twee interessante publicaties over Brede Welvaart zijn onlangs gepresenteerd.

- [Jaarlijkse regionale monitor Brede Welvaart van het Centraal Bureau Statistiek](#). In deze monitor worden 42 indicatoren gebruikt om de brede welvaart 'hier en nu' en 'later' in kaart te brengen voor gemeenten, provincies en COROP-gebieden waaronder Noordooost Brabant. Samen geven deze 42 indicatoren een breed beeld van de staat en ontwikkeling van de regionale kwaliteit van leven. Over de jaren 2015-2022 is er sprake van veel positieve trends.

Er zijn veel meer groene dan rode spaken in het wiel. De buitenste rand geeft het verschil aan ten opzichte van vorig jaar. Opvallend hier zijn de rode scores het thema gezondheid. Dit is overigens niet verrassend. Bij het opstellen van de een nieuwe Regio Deal aanvraag, werd het thema gezondheid vaak genoemd en Samen Gezond is als pijler daarom opgenomen. Slechts op één indicator scoren we in de laatste regionen, tevredenheid met vrije tijd staat de regio op plek 35 van de 40 regio's. Het hoogst scoort de regio met plek 2 met werkloosheid. Er is met 3% sprake van een zeer lage werkloosheid.

Hier & nu, Noordooost-Noord-Brabant

- [Longread 'Lijnen van verschil' van Brabant Kennis](#). Dit is een update van het onderzoek 'Mind the gap' van zeven jaar geleden om opnieuw de ongelijkheid in Brabant in kaart te brengen. Het rapport bevat drie aanbevelingen voor provinciaal beleid:
  1. Wees alert op groeiende Oost-West tegenstellingen in Brabant. De scheidslijn lijkt steeds groter te worden op diverse aspecten. De onderzoekers plaatsen daarbij de kanttekening dat het goed is om te beseffen dat verschillen binnen de beide delen even groot of groter kunnen zijn dan tussen west en oost.
  2. Spreek niet te makkelijk van een kloof tussen stad en platteland.
  3. Meer aandacht is nodig voor jongeren en jongvolwassenen. Uit de data-analyse springt deze groep er negatief uit. In de nieuwe Regio Deal aanvraag richt de pijler 'Samen blijven' zich op deze doelgroep.

Nieuws vanuit de pijlers

Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijfklimaat

- De wijkcoöperatie de Vliedberg en de gemeente Heusden hebben een financiële bijdrage van het Regio Deal project 'Leefbaarheid in de dorpen' ontvangen voor het project [Aardgasvrij Vliedberg](#). De wijkcoöperatie voert in samenwerking met de gemeente, Woonveste en warmtebedrijf Kelvin een haalbaarheidsonderzoek uit hoe de wijk op een duurzame manier verwarmd kan worden. De stuurgroep 'Leefbaarheid in de dorpen' heeft ook middelen beschikbaar gesteld voor het opstellen en uitvoeren van een [communicatieplan voor Omnipark de Brug](#) in Erp. Dit omnipark, waar drie sportverenigingen en het gemeenschapshuis samenwerken, heeft als voornaamste ambitie het creëren van een toekomstbestendige ontmoetingsplek voor de Erpse gemeenschap.
- Stichting Keukenkanjers, onderdeel van het Regio Deal project 'Voedseleducatie' houdt op te bestaan. Met pijn in het hart hebben bestuur en initiatiefnemers besloten om de pilots rondom voedingseducatie van 2022 geen vervolg te geven. De reden hiertoe ligt in de financiële haalbaarheid op de langere termijn én de (on)mogelijkheid om op afstand een regionale organisatie op te bouwen. Dit betekent niet dat voedseleducatie van de baan is. In januari 2024 start in de regio Noordooost-Brabant het project 'Smikkelen van eetbaar groen'. Dit project wordt ook mede mogelijk door Regio Deal Noordooost Brabant.
- Leven lang ontwikkelen en duurzame inzetbaarheid van personeel zijn in tijden van krapte op de arbeidsmarkt belangrijker dan ooit. Extra inzet op deze thema's is mogelijk door Regio Deal Noordooost Brabant. Bijvoorbeeld de werkgevers-estafette 'Keep on Learning' die langs verschillende werkgevers gaat die zich inspinnen voor een inspirerende leeromgeving binnen hun bedrijf. Het 17e estafettestokje is in ontvangst genomen door [Geurts Technisch Adviseurs uit Oss](#).

Een ander voorbeeld is een project voor senioren om flexibel te werken naast hun pensioen. Op vrijdag 1 december jl. werd door Noordooost Brabant Werkt een inloopdag georganiseerd bij Libéma in 's-Hertogenbosch. Dit bedrijf heeft diverse senioren in dienst die naast hun AOW werken. Samen met dit bedrijf en de senioren worden ervaringen opgedaan over wat wel en niet werkt. Om zo andere bedrijven in de regio te inspireren om ook senioren te

werven. Want dat er wat moet gebeuren is duidelijk: de arbeidsmarkt is zeer krap en dat zal voorlopig zo blijven. Het Brabants Dagblad schreef er [een artikel](#) over.

- Extra inzet is door Regio Deal Noordoost Brabant ook mogelijk op de jongerenaanpak van Noordoost Brabant Werkt. Onlangs gingen 55 jongeren op creatieve wijze antwoorden geven op vragen: Hoe ziet mijn ideale baan eruit? Wat vind ik belangrijk in mijn werk? Wat maakt dat ik bij mijn huidige werkgever blijf? Het is immers belangrijk om mét jongeren hierover te spreken in plaats van over hen. Dit [filmpje](#) is door een aantal jongeren gemaakt.

Pijler Fijn Wonen: slim inrichten van de leefomgeving

- Het Regio Deal project 'AgroProeftuin de Peel' is één van de [vijf landelijke experimenteergebieden](#) kringlooplandbouw. Op dinsdag 14 november jl. sprak demissionair minister Adema van LNV met vertegenwoordigers van die gebieden. Op de proeflocatie van in totaal 35 ha in Zeeland (NB) kunnen volgend jaar weer [experimenten](#) worden gedaan op één van de 16 percelen. Voorstellen voor het teeltseizoen 2024 kunnen tot 1 februari 2024 worden ingediend

Pijler Anders Werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

- De businesscase 'Autonome akker' is onderdeel van het Regio Deal project 'AgriFood Innovation (AFI)'. Leadpartner Arend Koekkoek vertelt in [dit artikel](#) over PixelFarming Robotics. Een zo simpel mogelijke landbouwrobot die zorgt voor onkruidbestrijding in open teelten waardoor er geen bestrijdingsmiddelen meer nodig zijn.
- AFI was één van de vier organisatoren van het eerste GreenTechPort Café over data en Artificial Intelligence (AI) in de tuinbouw op 23 november jl. Alle organisatoren zijn vanuit een eigen invalshoek met de tuinbouw bezig. AFI ontwikkelt businesscases in de systeemsporang Digitale Gewasketen. In [dit artikel](#) een terugblik op de eerste bijeenkomst.
- Het Regio Deal project 'Circular Food Center' wordt uitgevoerd door Samen Tegen voedselverspilling. Deze stichting bestond deze maand [5 jaar](#) en dat vierde de stichting met alle stakeholders en dragende organisaties op maandag 4 december jl. In deze [jubileum video](#) zijn enkele highlights van de afgelopen vijf jaar uitgelicht.

Samen Tegen Voedselverspilling richt zich op bedrijven uit de voedselketen, consumenten en studenten. Er is een cluster van ondernemers uit de brood- en banket opgericht om deze keten verspillingvrij te maken. Ondernemers uit deze keten kwamen onlangs bij elkaar. Op deze bijeenkomst stond het gedrag van consumenten centraal. Gedragsverandering is meer dan kennis delen: leg de verantwoordelijkheid niet alleen bij mensen thuis, maar pas de omgeving zo aan dat het makkelijker wordt om minder brood te verspillen.

Een andere vorm van samenwerken met het bedrijfsleven is de [Horeca Food Waste Challenge 2024](#). De zeventien horecaondernemers die in 2022 deelnamen aan de Horeca Food Waste Challenge Noordoost-Brabant verspilden ruim 40 procent minder voedsel. Na deze succesvolle eerste editie, wordt de challenge in 2024 opnieuw georganiseerd. Horecabedrijven uit de regio kunnen zich hiervoor nu aanmelden.

Belangrijk voor de stichting is de monitoring. Recent kwamen de [nieuwste cijfers](#) over vermindering van voedselverspilling in 8 (online) supermarkten uit. Samen beslaan zij 85% van de markt. Deze 8 supermarkten verkochten in 2022 gemiddeld 98,62% van al het voedsel dat werd aangeboden. Dat betekent dat 1,38% van het voedsel niet bij consumenten terecht kwam. Daarmee is de hoeveelheid voedselverspilling in supermarkten met 13,8% afgenomen ten opzichte van 2020 en met 17,4% sinds 2018.